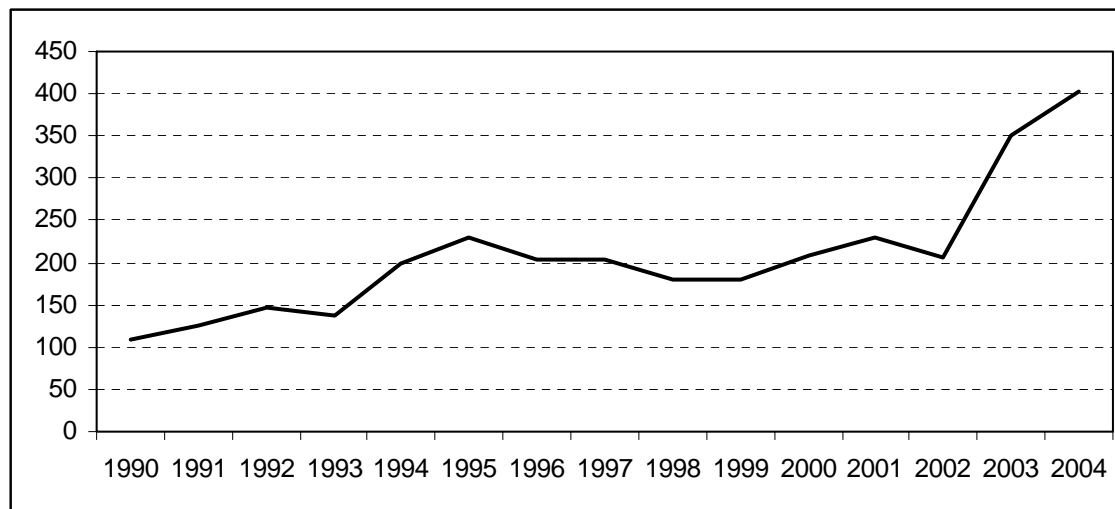

Udviklingen i strenge straffe til unge lovovertrædere 1990-2004

Danmarks Statistik har udarbejdet en statistik over udviklingen i ubetingede fængselsstraffe m.v. til unge i alderen 15-17 år. Statistikken viser en meget kraftig vækst, jf. figur 1, som svarer til den figur, Danmarks Statistik har udarbejdet (se www.dst.dk).

Figur 1. Antal ubetingede fængselsstraffe m.v. idømt unge under 18 år 1990-2004.

Figur 1 omfatter – ud over ubetingede fængselsstraffe – også delvis betingede domme, forvaring og ungdomssanktioner (i det følgende: strenge straffe). Forvaring, der er en tidsbestemt straf, idømmes dog yderst sjældent unge lovovertrædere. Ungdomssanktion, der indførtes i 2001, anvendes i stigende grad. I 2004 blev 98 unge idømt en ungdomssanktion. Dette skulle dog ikke i sig selv medføre flere strenge

straffe til unge, idet ungdomssanktionen principielt erstatter ubetingede frihedsstraffe. Det bemærkes, at foranstaltningssdomme ikke er inkluderet i statistikken.

Spørgsmålet er, hvad der har forårsaget den udvikling, der ses af figur 1. Tabel 1 nedenfor viser, hvilken form for kriminalitet, der ligger bag de strenge straffe.

Tabel 1. Antallet af strenge straffe 1990-2004 for aldersgruppen 15-17 år fordelt efter kriminalitetens art.

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
<i>Seksualforbrydelser i alt</i>	2	0	4	2	4	0	0	2	3	2	6	4	3	3	3
<i>heraf voldtægt</i>	0	0	1	2	2	0	0	1	2	1	5	2	2	2	1
<i>Voldsforbrydelser i alt</i>	21	33	29	65	117	132	103	95	92	81	93	107	99	139	199
<i>heraf vold m. tjenestemand</i>	2	2	2	3	8	7	5	1	10	6	6	7	8	20	24
§§ 244-246	14	30	24	57	103	114	87	85	71	67	83	92	82	101	150
trusler	2	1	2	4	6	10	9	8	9	4	3	6	8	11	21
<i>Ejendomsforbrydelser i alt</i>	83	91	114	70	76	92	99	103	76	94	107	115	101	191	185
<i>heraf indbrudstyveri</i>	45	36	41	20	23	22	27	33	14	14	17	20	15	31	30
andre tyverier	15	18	30	21	11	18	15	7	6	9	9	12	12	20	18
brugstyveri af bil	4	4	1	4	4	5	4	5	8	12	8	3	5	10	15
røveri	11	26	28	14	30	31	41	48	44	49	64	69	59	116	107
<i>Andre straffelovsovertrædelser</i>	1	0	1	0	0	4	1	2	7	2	3	4	2	14	15
<i>heraf narkotikaforbrydelser</i>	1	0	0	0	0	0	0	0	3	1	1	1	1	4	6
<i>Færdselslovsovertrædelser i alt</i>	2	2	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
<i>heraf spirituskørsel</i>	1	1	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
<i>Særlove i alt</i>	0	0	0	1	1	2	1	0	3	2	0	0	2	4	0
<i>heraf lov om euf. stoffer</i>	0	0	0	1	1	2	1	0	2	1	0	0	1	3	0
I alt	109	126	148	138	200	230	204	203	181	181	209	230	207	351	402
<i>Pr. 100.000 15-17-årige</i>	50	58	70	68	103	122	110	115	106	109	127	138	121	199	222

Antallet af strenge straffe for seksualforbrydelser er i hele perioden ganske ringe, og der er ikke tydelige tegn på en vækst.

Antallet af strenge straffe for vold er derimod vokset betydeligt, men der er dog langt fra tale om en jævn tilvækst. Antallet af straffe mere end firedobledes fra 1990 til 1994, men er derefter igen faldet, og først de allerseneste år er der igen sket en vækst, som især er betydelig fra 2003 til 2004.

For så vidt angår ejendomsforbrydelser, har antallet af strenge straffe for indbrudstyverier været faldende, dog med en mindre stigning de sidste år. Det samme gælder for andre tyverier. Straffene for biltyveri blev skærpet i 2002 (l. 380), og skærpelsen indebar, at der som udgangspunkt skal idømmes korte ubetingede frihedsstraffe for biltyveri, også i førstegangstilfælde. Effekten af strafskærpelsen er dog forholdsvis beskeden for de unges vedkommende, hvilket formodentlig skyldes, at der er mulighed for at idømme unge samfundstjeneste i stedet for en ubetinget straf. Den eneste form for ejendomsforbrydelse, hvor der sker en kraftig vækst i antallet af strenge straffe, er røverier. Her er tale om næsten en tidobling i antallet af strenge straffe fra 1990 til 2005.

Med hensyn til andre straffelovsovertrædelser er der også sket en vækst i antallet af strenge straffe, dog med beskedne absolutte tal. Stigningen beror kun i nogen grad på flere domme for narkotikaforbrydelser. De øvrige domme angår primært forbrydelser mod offentlig myndighed m.v.

På særlovsområdet er der kun sjældent idømt strenge straffe, og der er ikke tale om nogen stigning.

Overordnet set viser tabel 1, at væksten i antallet af strenge straffe frem til 1993 var forholdsvis moderat, mens der fra 1993 til 1994 er sket en ganske kraftig vækst – fra 138 til 200 straffe. Denne vækst skyldes først og fremmest en stigning i antallet af strenge straffe for vold. I hvilken grad dette beror på den strafskærpelse for vold, der blev gennemført i 1994 (l. 366), er ikke muligt at sige. Strafskærpelsen angik gentagen vold og vold mod særligt udsatte grupper.

Fra 1994 til 2002 er der et forholdsvis stabilt niveau i antallet af strenge straffe til unge, men der fra 2002 til 2003 sker en meget kraftigt øgning, og igen fra 2003 til 2004 sker der en stigning. Stigningen de seneste år skyldes først og fremmest flere volds- og røveridomme, men også andre områder har bidraget til væksten.

Af sidste række i tabel 1 ses, at der fra 1990 til 2004 er tale om mere end en firedobling i antallet af strenge straffe til unge, når hensyn tages til årgangenes størrelse.

Danmark ratificerede i 1991 FN's børnekonvention, hvilket betyder, at børn under 18 år ikke må afsone en straf i fællesskab med voksne. Da Danmark ikke råder over egentlige ungdomsfængsler, vil de fleste dømte under 18 år afsone deres straf i en anden institution end et fængsel. I henhold til straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2, skal unge under 18 år anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution, ”medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for fængsel og arresthus.”

Ifølge oplysninger fra Kriminalforsorgen var der i 2005 i gennemsnit dagligt 9,0 unge i alderen 15-17 år, der afsonede straf i et fængsel. I 2004 var tallet på 6,9 og i 2003 på 8,4.

Det bemærkes, at de unge, der idømmes en ungdomssanktion, anbringes i institutioner el.lign. under det sociale system.